

TIN BUỒN

Tạp chí Dân tộc học vô cùng thương tiếc báo tin:

Nhà Dân tộc học Cam Trọng,

Sinh ngày 2 tháng 5 năm 1934 tại bản Ban, xã Chiềng Mai, huyện Mai Sơn, tỉnh Sơn La;

Nguyên Trưởng phòng Nghiên cứu các dân tộc miền núi phía Bắc, Viện Dân tộc học;

Nguyên Chủ nhiệm Chương trình Thái học;

Nguyên cán bộ Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam;

Giải thưởng Nhà nước về khoa học và công nghệ;

Cộng tác viên thân thiết của Tạp chí Dân tộc học.

Sau một thời gian lâm bệnh, mặc dù được các bác sĩ và gia đình hết lòng cứu chữa, song ông đã không qua khỏi và qua đời vào ngày 10 tháng 12 năm 2007 tại Hà Nội, hưởng thọ 73 tuổi.

Lễ viếng nhà Dân tộc học Cam Trọng diễn ra từ 14 giờ ngày 11 tháng 12 năm 2007. Lễ truy điệu vào lúc 15 giờ cùng ngày, an táng tại nghĩa trang quê nhà.

Tạp chí Dân tộc học

CÀM TRỌNG - MỘT NHÀ THÁI HỌC LỚN

VIVĂN AN

Tôi được đọc công trình nổi tiếng *Người Thái ở Tây Bắc Việt Nam* của ông Cam Trọng năm 1979. Cuốn sách hấp dẫn và lôi cuốn tôi không chỉ bởi nội dung về xã hội truyền thống của người Thái, mà còn vì tác giả của nó chính là một người con của dân tộc Thái. Về công tác tại Viện Dân tộc học năm 1981, tôi càng mừng vui khi được làm việc cùng Phòng nghiên cứu các dân tộc miền núi miền Bắc với ông Cam Trọng. Là đồng tộc, nên tôi và ông nhanh chóng thân quen nhau và coi nhau như anh em. Tuy nhiên so với ông, tôi thuộc lớp hậu sinh nên trong mắt tôi hồi đó (và có lẽ của nhiều người Thái nữa), ông như một đại thụ trong dân tộc học về tộc người mình. Mặc dù không được đào tạo về dân tộc học, song trong thời gian công tác tại Sở Giáo dục Tây Bắc, Sở Văn hóa Tây Bắc, Ban Nghiên cứu lịch sử Đảng và Ban Dân tộc Tây Bắc nên nhiều tri thức của ông về dân tộc Thái đã được tích lũy. Đặc biệt, ông may mắn được GS. Đặng Nghiêm Vạn giúp đỡ về phương pháp điền dã dân tộc học và ông còn cùng đi điền dã với Giáo sư qua nhiều chuyến rong ruổi khắp miền Tây Bắc, nên chỉ hơn 2 năm sau khi ông về công tác tại Viện Dân tộc học, đến năm 1978, bằng vốn hiểu biết về dân tộc mình và tiếp thu phương pháp điền dã dân tộc học qua thực tế, công trình riêng đầu tiên về người Thái nói trên của ông đã ra mắt bạn đọc.

Trong công việc, ông là một tấm gương sáng về nghị lực phấn đấu và học tập để tự vươn lên. Nếu ai được chứng kiến mới biết, trong hoàn cảnh khó khăn của thời bao cấp, xa vợ con, nhưng ông vẫn say mê dân tộc học, với mong muốn được các dân tộc khác hiểu biết hơn về người Thái. Không biết bao nhiêu ngày trời hè nóng nực, ông cời trần, oằn lưng trên sàn trong căn phòng khoảng 9m², đánh vật với những trang bản thảo. Bữa trưa của ông cũng rất đạm bạc: ăn cơm với lạc rang và canh rau muống. Thế mới biết ông có sức khỏe phi thường, dẻo dai và bền bỉ. Chính sự say mê nghề nghiệp, nên những năm sau đó, giới dân tộc học còn biết đến ông qua những công trình: *Mấy vấn đề về lịch sử xã hội dân tộc Thái, Văn hóa Thái Việt Nam* (viết chung cùng GS. TS. Phan Hữu Dật); *Luật tục Thái* (viết chung với GS. TS. Ngô Đức Thịnh)... Đây là những công trình nghiên cứu công phu, chứa đựng sự hiểu biết sâu sắc và có giá trị khoa học về dân tộc Thái.

Tuy không nhiều nhưng những bài viết của ông thời kỳ còn công tác tại Viện Dân tộc học rất sâu sắc, nhất là các bài viết liên quan đến lịch sử, xã hội truyền thống của người Thái cũng như của các tộc người mà ông quan tâm.

Từ năm 1995, ông Chăm Trọng chuyển về công tác tại Bảo tàng Dân tộc học Việt Nam. Tuy đã tuổi cao, nhưng ông vẫn hăng hái, nhiệt tình tham gia nhiều chuyên nghiên cứu, sưu tầm hiện vật tại nhiều tỉnh miền núi phía Bắc. Với vốn kinh nghiệm

và hiểu biết của mình, ông đã cùng các đồng nghiệp ở Bảo tàng sưu tầm được khá nhiều hiện vật về người Thái và nhiều tộc người khác ở vùng Tây Bắc, góp phần đáng kể vào việc trưng bày, giới thiệu đặc trưng văn hoá của người Thái cũng như các tộc người khác thuộc vùng Tây Bắc.

Trong cuộc sống hàng ngày, ông luôn hồn nhiên, vui vẻ với tất cả anh em, bạn bè đồng nghiệp, không phân biệt trình độ cao hay thấp, thân hay quen, trẻ hay già... Đôi khi do tính cách hồn nhiên của mình, ông còn gây hưng phấn làm việc cho người khác.

Ông Chăm Trọng là nhà nghiên cứu tên tuổi không chỉ trong giới Dân tộc học Việt Nam, mà cả trong giới Thái học quốc tế. Ông là nhà Thái học có uy tín, có công tham gia gây dựng Chương trình Thái học Việt Nam và đã nhiều năm là Chủ nhiệm của Chương trình này. Trên diễn đàn khoa học quốc tế, ông cũng được bạn bè ngoài nước biết đến qua những công trình sâu sắc của mình về văn hoá và xã hội cổ truyền của người Thái. Chính nhờ những đóng góp lớn như vậy, ông đã được trao tặng Giải thưởng Nhà nước về khoa học công nghệ. Điều đó thể hiện sự đánh giá cao của Nhà nước ta và các đồng nghiệp đối với những đóng góp khoa học của ông.

Giờ đây ông đã đi vào cõi vĩnh hằng, trở về với *đất* gốc của mình, nhưng hình ảnh của ông - một nhà Thái học lớn của Việt Nam - đã và sẽ luôn là tấm gương phấn đấu cho các thế hệ con em người Thái của ông.